

розумне використання офіційних даних про рівень злочинності; б) опитування жертв злочинів; в) оцінка (при можливості) тих видів поліцейської діяльності, які з професійної точки зору здійснюють певний внесок у боротьбу зі злочинністю.

З урахуванням викладеного, вбачається необхідним розроблення та впровадження офіційної методики оцінки ефективності діяльності поліції в Україні, з урахуванням тих критеріїв, які найбільшою мірою характеризують діяльність вітчизняних правоохоронних органів. Доцільним вбачається і внесення відповідних норм у Закон «Про Національну поліцію». У свою чергу, важливість розробки відповідних методик, виділення основних критеріїв та впровадження їх у законодавство на сучасному етапі в Україні, на нашу думку, важко переоцінити. Не викликає сумнівів, що сьогодні Україна твердо стала на шлях забезпечення прав і свобод людини, прагне наблизитися до світових стандартів у сфері правоохоронної діяльності. Оцінка ефективності діяльності поліції надасть змогу реально визначити у якому напрямку проводиться реформування правоохоронних органів, як відповідні реформи сприймаються населенням, та найголовніше, у разі виявлення проблем – дозволить визначити шляхи їх вирішення.

Чепік-Трегубенко Ольга Сергіївна,
старший викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Питання організації та управління суспільством, засоби і шляхи упорядкування суспільних відносин, найбільш прийнятні варіанти взаємодії громадянськості й держави залишаються актуальними протягом усієї історії людства. Ефективність влади у демократичній державі залежить від якості її взаємодії з громадянським суспільством. Поліція, як новоутворений орган публічної влади в Україні, здійснює свою діяльність згідно з чинним законодавством, міжнародними стандартами та покликана забезпечити реалізацію, охорону і захист конституційних прав та свобод людини і громадянина. Відповідно, сьогодні існує потреба у знаходженні шляхів для ефективною взаємодії поліції та громадянськості.

З урахуванням зазначеного проблематика взаємодії Національної поліції з інститутами громадянського суспільства має як теоретичне, так і практичне значення для розвитку відкритої держави в Україні.

Окремі проблемні аспекти взаємодії органів публічної влади, зокрема

поліції, з інститутами громадянського суспільства розглядали у своїх роботах: В. Авер'янов, М. Ануфрієв, О. Бандурка, О. Беспалова, О. Джафарова, А. Комзюк, В. Костицький, Л. Наливайко, О. Петришин, О. Синявська, В. Сущенко та ін.

Проведений процес реформування поліції в Україні зумовив необхідність зміцнення взаємодії правозахисних органів державної виконавчої влади і суспільства.

Зарубіжний досвід поліцейської діяльності свідчить, що вона є ефективною тільки при підтримці та довірі суспільства, створенні партнерських відносин між поліцією і населенням. У розвинених країнах триває процес вдосконалення взаємодії між населенням та поліцією з метою забезпечення прав і свобод громадян, створення системи їх захищеності від злочинних посягань, що сприяє зростанню довіри населення до поліції.

Так, ОБСЄ своїм основним завданням розглядає встановлення партнерських відносин поліції і суспільства, за яких всі поліцейські, державні структури та населення активно співпрацюють у вирішенні проблем забезпечення громадського правопорядку, захисту основних прав і свобод особистості, особливо життя людини, запобігання і розкриття злочинів тощо [1].

Основною передумовою партнерства між поліцією і суспільством є загальна необхідність підвищення рівня залученості суспільства у справу забезпечення безпеки і громадського порядку [2, с. 268]. За кордоном поліція спирається на підтримку суспільства. Це необхідно для отримання інформації, а також для запобігання та розслідування злочинів. При партнерській моделі населення не тільки безпосередньо бере участь в охороні правопорядку, а й своєчасно інформує поліцію про всі ситуації, які викликають загрозу, що, в свою чергу, підвищує результативність діяльності поліції.

Разом із тим, така взаємодія з суспільством підвищує і довіру населення до поліції. Громадяни усвідомлюють, що від них залежить забезпечення власної безпеки. За рахунок такого партнерства громадяни починають відчувати за собою частину відповідальності за підтримання належної якості життя і вирішення соціальних проблем у своєму районі.

У цьому напрямі на вітчизняному рівні цінним є те, що у Законі України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року визначено перспективи розвитку взаємовідносин поліції з громадянським суспільством, зокрема: діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб (ст. 11); Національна поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проєктів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання Національною поліцією покладених на неї завдань (ст. 89) тощо [3].

Поліції необхідно визнати свою соціальну відповідальність, аби відносини з суспільством мали ефективні результати. Головне призначення полі-

цейських – задоволення соціальних потреб людей. Суспільним відносинам потрібно служити саме в цьому принципово новому розумінні [4, с. 223]. Визначення професійної діяльності як служіння суспільству – головне у структурі відносин між поліцією і населенням, а основний критерій оцінки її діяльності – громадська думка.

Ставлення суспільства ґрунтується на врахуванні інтересів людей; поліцейський повинен діяти і чинити так, щоб служити інтересам всіх членів, а не окремих верств. Саме таке поводження з людьми є основою сучасної моделі відносин із суспільством.

Нині соціальні інформаційні системи стали частиною повсякденного життя. Тому цей соціальний розвиток не має ігноруватися поліцейськими, які можуть використовувати, наприклад, Twitter, Facebook тощо без обмежень. Загальна мета соціальних мереж – поширення інформації. Ця мета повністю відповідає інтересам поліції, оскільки сприяє прискоренню і розширенню традиційних можливостей інформування. Наприклад, поліція може повідомляти громадянам у режимі реального часу про правопорушення різного характеру. Також ці повідомлення можуть бути пов'язані з проханнями про допомогу як від поліції, так і від населення. Як свідчить досвід європейських країн, часто такі повідомлення у соціальних мережах, вироблені самою поліцією, дають позитивні результати.

Таким чином, формування правової держави не може бути повноцінним без ефективної взаємодії поліції з інститутами громадянського суспільства. Нині в Україні формується нова модель взаємовідносин поліції і суспільства, працівниками поліції і громадянина, заснована на партнерстві. Зусилля інститутів правової держави та громадянського суспільства повинні бути спрямовані на формування у працівників поліції високої правової культури і морально-етичних якостей. Поліцейські мають прислухатися до проблем громадян, залучати і мобілізувати населення, звітувати про свої дії і досягнуті результати. Розвиток та забезпечення концепції охорони і захисту прав та свобод людини з використанням соціальних інтернет-мереж дозволяє поліції взаємодіяти з населенням на більш локальному (місцевому) і особистісному рівнях.

---

1. Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе. Наилучшая практика построения партнерства между полицией и обществом [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://polis.osce.org>.

2. Щеголева Н. В. Полиция и общество: система и люди / Н. В. Щеголева // Молодой ученый. – 2013. – № 2. – С. 267-269.

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.

4. Гусев Р. Г. Зарубежный опыт разработки критериев и механизмов оценки деятельности правоохранительных органов / Р. Г. Гусев // Новый юридический журнал. – 2012. – № 3. – С. 222-227.